

AXA SİGORTA A.Ş.**VERGİ UYGULAMALARI**

Mart 2008 tarihinde yürürlüğe giren Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmeliğinde sigorta yaptıran kişilerin sözleşme ve diğer aşamalarda bilgi eksikliklerinin giderilmesi ve her türlü değişiklik ve gelişmeden haberdar edilmesi için sigortacı tarafından yerine getirilecek görevlere ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Bu yönetmelik kapsamında sigorta poliçeleri üzerinden alınan vergiler ve fonlar şunlardır:

SEKTÖREL VERGİLER VE FONLAR

- Sigorta Muameleleri Vergisi (SMV)
- Yangın Sigorta Vergisi (YSV)
- Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu
- Güvence Hesabı

SMV – Sigorta Muameleleri Vergisi:

6802 Sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesinde tanımı yapılan Banka ve Sigorta Muameleleri vergisi, bu kanunun 28 ile 33 üncü maddeleri arasında düzenlenmiştir. Söz konusu verginin yükümlüsü sigorta şirketleri olup, katma değer vergisinde olduğu gibi bu bir ara yükümlülüktür ve vergi netice itibari ile hizmetlerden yararlanan kimselere yansıtılmaktadır. Prim üzerinden %5 bsmv hesaplanır.

Kanun metni aşağıdadır.

6802 SAYILI GİDER VERGİLERİ KANUNU**Kanun Adı:GİDER VERGİLERİ KANUNU****Kanun No:6802****Kabul Tarihi:13/07/1956****Resmi Gazete Sayısı:9362****Resmi Gazete Tarihi:23/07/1956****İKİNCİ KISIM****Hizmet Vergileri****BİRİNCİ BÖLÜM****Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi****I-Mevzu, Vergiyi Doğuran Olay****Madde 28-**

(3297 sayılı Kanunun 16'ncı maddesiyle değişen şekli) Banka ve sigorta şirketlerinin 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir.

(2447 sayılı Kanunun 6'ncı maddesiyle değişen şekli) Bankerlerin yapmış oldukları banka muamele ve hizmetleri dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar (kendileri veya başkaları hesabına menkul kıymet alıp satmayı, alım - satıma tavassut etmeyi veya alıp sattıkları menkul kıymet karşılığı borçları ödemeyi taahhüt etmeyi meslek haline getirenlerin bu faaliyetleri dolayısıyla lehlerine kalan paralar ile mevduat faizi vermek veya sair adlarla faiz ve benzeri menfaatler sağlamak üzere devamlı olarak

para toplama işiyle uğraşanların topladıkları paralara sağladıkları gelir ve menfaatler üzerinden komisyon, ücret, hizmet karşılığı gibi adlarla aldıkları paralar dahil) da banka muameleleri vergisine tabidir.

(6009 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 01.08.2010)90 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre ikraz işleriyle uğraşanlarla ikinci fıkrada belirtilen muamele ve hizmetlerden herhangi birini esas işgal konusu olarak yapanlar bu Kanunun uygulanmasında banker sayılırlar. Bir şahsın münhasıran altın alım ve satımı ile uğraşması banker sayılmasını gerektirmez.

Gider Vergileri Kanununun 29. maddesinde hangi işlemlerin BSMV'den istisna olduğu belirlenmiştir. Buna göre istisnaya tabi işlemlerden bazıları şunlardır:

II- İstisnalar

İstisnalar:

Madde 29-

Aşağıda yazılı muameleler dolayısıyla alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesnadır:

a) Merkezleri Türkiye'de bulunan bankaların kendi şube ve ajansları ile veya bu şube ve ajansların birbirleriyle yaptıkları muameleler dolayısıyla tahakkuk eden paralar,

b) Merkezleri Türkiye dışında bulunan bankaların Türkiye'de mevcut şube ve ajanslarının birbirleriyle yaptıkları muameleler dolayısıyla tahakkuk eden paralar,

c) Hususi kanunlarla her türlü vergiden istisna edilmiş olan esham ve tahvillerin, faiz, temettü ve ikramiyeleri **(5615 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle eklenen ibare. Yürürlük; 04.04.2007)** ile Merkez Bankasınca ihraç edilen likidite senetlerinden elde edilen faiz gelirleri,

d) Bankaların müşterileri nam ve hesabına başka şahıs ve müesseselere yaptırdıkları hizmetler mukabili olarak aldıkları ve aynen mezkur şahıs veya müesseselere ödedikleri paralar,

e) **(3297 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle değişen bent)** Bankaların, bankerlerin ve sigorta şirketlerinin sermayelerinin tamamı kendilerine ait veya iştirakleri bulunan sınaî işletmelerden sağladıkları kârlar,

f) **(210 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişen bent)** Bankaların, bankerlerin ve sigorta şirketlerinin sermayelerine iştirak ettikleri banka, banker ve sigorta şirketlerinin bu kanuna göre banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi muamelelerden mütevellit karları,

g) **5842** sayılı Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununun 6, 7, 8, 9, 10 ve 11'inci maddeleri ile 12'inci maddesinin (b) ve (c) fıkralarında zikrolunan işler dolayısıyla Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı lehine tahakkuk edecek paralarla, aynı kanunun 2'inci ve 13'üncü maddeleri gereğince, bankanın veya kuracağı ortaklıkların, yukarıda sayılan işlerin görülmesine veya tesislerin işletilmesine dair hakiki veya hükmi şahıslarla yaptıkları anlaşmalar dolayısıyla elde edecekleri paralar ve bankanın veya kuracağı ortaklıkların anlaşmalar yaptıkları hakiki veya hükmi şahıslar lehine aynı işler dolayısıyla tahakkuk edecek paralar,

h) **6266** sayılı Kanuna göre kurulan kan bankalarının mezkur kanunda yazılı işler dolayısıyla elde edecekleri paralar,

i) **(5582 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle değişen bent. Yürürlük; 06.03.2007)** Emeklilik sözleşmeleri, hayat sigortaları (hayat sigortalarında ferdi kaza, hastalık sonucu maluliyet ve tehlikeli hastalıklar teminatlarının da ek teminat olarak verildiği sözleşmeler dahil) ve sağlık sigortaları ile ihracata ait nakliyat sigortalarında ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında yapılan sigortalarda sözleşme ve poliçe üzerinden alınan paralar,

j) Mükerrer sigorta muameleleri ile retrosesyon muameleleri dolayısıyla alınan prim, komisyon vesair paralar,

k) (482 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle eklenen bent) Biçilmemiş veya toplanmamış her türlü tarım mahsulleriyle tarım hayvanları için akdolunan zirai sigortalar dolayısıyla alınan paralar,

l) (482 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle eklenen bent) Nükleer rizikolara karşı yapılan sigortalar dolayısıyla alınan paralar,

m) (4369 sayılı Kanunun 63 üncü maddesi ile değişen bent. Yürürlük; 1.8.1998) Türkiye Halk Bankası'nın ihtisas kredileri kapsamında küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerine verdiği krediler ya da bu işletmelerin dış ticaret işlemlerine yaptığı aracılık hizmetleri dolayısıyla aldığı paralar ile Esnaf ve Sanatkarlar Kefalet Kooperatiflerinin kefaleti altında esnaf ve sanatkarlara verdiği krediler dolayısıyla alınan paralar ve bu kooperatiflerin ortaklarından masraf karşılığı aldığı paralar,

n) (2447 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle eklenen bent) Mevduat toplamayan bankaların açmış oldukları yatırım kredileri dolayısıyla kendi lehlerine aldıkları paralar,

o) (4008 sayılı Kanunun 35 inci maddesiyle eklenen bent) Bankaların, yetkili müesseselerin, özel finans kuruluşlarının ve PTT'nin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki Kararlar ve bu kararlara dayanılarak çıkarılan tebliğlere göre Merkez Bankasına yapacakları zorunlu döviz ve efektif devirleri,

p) (4008 sayılı Kanunun 35 inci maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 1.8.1994) (6009 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 01.09.2010) Arbitraj muameleleri ile Türkiye'de kurulu borsalarda gerçekleştirilen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerine ilişkin muameleler ve bu muameleler sonucu lehe alınan paralar,

r) (4369 sayılı Kanunun 63 üncü maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 1.8.1998) Kooperatifler aracılığı ile Başbakanlık Toplu Konut İdaresi ve bankalar tarafından açılan konut kredileri dolayısıyla lehe alınan paralar.

s) (4684 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 03.07.2001) Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre yapılan birleşme, devir, bölünme ve hisse değişimi işlemlerinden doğan kazançlar.

t) (4697 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 07.10.2001) (5838 sayılı Kanunun 32/8 maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 01.03.2009) Emeklilik yatırım fonlarının, menkul kıymet yatırım fonlarının ve menkul kıymet yatırım ortaklıklarının, sermaye piyasalarında yaptıkları işlemler nedeniyle elde ettikleri paralar,

u) (5582 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle değişen bent. Yürürlük; 06.03.2007) Bankalar, sigorta şirketleri, emeklilik şirketleri ve ipotek finansmanı kuruluşlarının kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılması sonucu kendi lehlerine kalan paralar,

v) (5281 sayılı Kanunun 39 uncu maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 01.01.2005) 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (12) numaralı bendi kapsamındaki işlemler dolayısıyla lehe alınan paralar.

y) (5582 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 06.03.2007)

İpotek finansmanı kuruluşlarının, konut finansmanı kuruluşlarının ve konut finansmanı fonlarının, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında yaptıkları tüm işlemler dolayısıyla lehe alınan paralar.

III- Mükellef, Matrah, Nispet

Mükellef:

Madde 30-

(5766 sayılı Kanunun 25 inci maddesiyle değişen madde, Yürürlük: Yayımını izleyen ikinci ay başı)

Banka ve sigorta muameleleri vergisini banka ve bankerlerle sigorta şirketleri öder. Sigorta araçları tarafından yapılan sigorta işlemlerinde de verginin mükellefi sigorta şirketleridir.

Matrah:

Madde 31-

Banka ve sigorta muameleleri vergisinin matrahı 28 inci maddede yazılı paraların tutarıdır. Kambiyo alım ve satım muamelelerinde kambiyo satışlarının tutarı vergiye matrah olur.

(5766 sayılı Kanunun 25 inci maddesiyle eklenen fıkra, Yürürlük: Yayımını izleyen ikinci ay başı)

Sigorta işlemlerinde verginin matrahı, bu işlem dolayısıyla poliçede yer alan prim tutarıdır. Prim tutarının hesabında, sigorta işlemi dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla sigorta araçlarına yapılan ödemeler indirim konusu yapılamaz.

Vergi matrahından gider ve vergi adı altında indirim yapılamaz. Bu kanunla alınan banka ve sigorta muameleleri vergisi matraha dahil edilmez.

(5615 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 01.05.2007) Sigorta şirketleri, iptal ettikleri sigorta muamelelerine ilişkin vergileri (yalnızca iptal tarihinden sonraki döneme ait olan kısmı), iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan banka ve sigorta muameleleri vergisinden indirebilirler. Bu dönemde indirilemeyen vergiler, sonraki dönem beyannamelerinde indirim konusu yapılabilir.

Yabancı Para İle Olan Muameleler:

Madde 32-

Yabancı para üzerinden yapılmış olan muamelelere müteallik vergi matrahlarının tayin edilmesinde Maliye Bakanlığınca her altı ayda bir tesbit edilecek kurlar nazara alınır.

Nispet:

Madde 33-

(2447 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle değişen şekli) Banka ve sigorta muameleleri vergisinin nispeti % 15'tir. Kambiyo muamelelerinde nispet matrahın binde biridir.

Diğer banka ve sigorta muamelelerinde lehe alınan paralar üzerinden **(98/11591 sayılı B.K.K. ile % 5. Geçerlilik; 1.9.1998, Yürürlük; 2.9.1998)**

Merkez Bankasınca ihraç edilen likidite senetlerinin vadesi beklenilmeksizin satışı nedeniyle lehe alınan paralar üzerinden **(2007/12392 sayılı B.K.K. ile % 1. Yürürlük; 21.7.2007)**

Kanunun 47. maddesine göre, sigorta şirketlerinin bir ay içerisindeki vergiye tabi işlemlerini, 46. maddede belirtilen bilgilerin yer aldığı beyanname ile izleyen ayın 15. günü akşamına kadar işlemlerin yapıldığı yer vergi dairesine beyan etmeleri gerekmektedir. Şirketler, çeşitli vergi dairelerinin bulunduğu yerlerdeki işlemleri için ayrı ayrı vergi beyannameleri vermelidir. Herhangi bir vergi döneminde vergilendirilecek işlem yapmamış olan yükümlüler de beyanname vermek zorundadır.

86 SERİ NO'LU GİDER VERGİLERİ GENEL TEBLİĞİ
Resmi Gazete Sayısı 26948 Resmi Gazete Tarihi 26/07/2008

3- Sigorta İşlemlerinde BSMV Beyanı ve Ödenmesi

Bu hükümler uyarınca sigorta şirketleri, 1/8/2008 tarihinden itibaren sigorta aracılığı tarafından yapılan sigorta işlemleri de dahil olmak üzere yaptıkları işlemlere ilişkin vergileri, Hizmet Vergisi (Sigorta Muameleleri Vergisi) Beyannamesi ile izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yer vergi dairesine beyan ederek aynı süre içinde ödeyeceklerdir.

4- Diğer Hususlar

c) Sigorta Şirketlerince Sigorta Aracılarına Verilen Komisyonların BSMV Karşısındaki Durumu

5766 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren sigorta acenteleri, BSMV mükellefiyeti dışına çıkarılmakta ve sigorta aracılığı tarafından yapılan sigorta işlemlerinde de verginin mükellefi sigorta şirketleri kabul edilmektedir. Sigorta işlemlerinde verginin matrahı, sigorta aracılığına verilen komisyonlar dahil edilerek tespit edilen prim tutarlarıdır. Sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri, sigorta acenteliği bulunan finansman şirketleri ile diğer acentelerin sigorta işlemleri dolayısıyla alacağı komisyonlar da prim tutarına dahil olduğundan ve bu tutarlara ilişkin vergiler sigorta şirketlerince beyan edilerek ödeneceğinden, bu komisyonlar üzerinden sigorta acenteleri ve sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri ile finansman şirketleri tarafından ayrıca BSMV hesaplanıp beyan edilmeyecektir.

Öte yandan, bankalar dışındaki sigorta acentelerinin BSMV mükellefiyeti Ağustos 2008 döneminden itibaren sona ereceğinden sigorta muamelelerine ilişkin olarak yıl sonlarında veya belli dönem aralıklarında sigorta şirketlerinden teşvik komisyonu ve benzer adlar altında alınan paralar vergiye tabi tutulmayacaktır.

Ancak, sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri tarafından sigorta şirketlerinden teşvik komisyonu ve benzer adlar altında alınan paraların 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesi hükmünce BSMV'ye tabi tutulması gerekmektedir. Teşvik komisyonu ve benzeri adlar altında alınan tutarlar, banka şubeleri tarafından Hizmet Vergisi (Banka Muameleleri Vergisi) Beyannamesinin ilgili kısmına dahil edilmek suretiyle beyan edilecektir.

d) Vergiden İstisna Edilen İşlemlerde Sigorta Acentelerine Verilen Komisyonların Durumu

6802 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde BSMV'den istisna edilen sigorta işlemleri düzenlenmiştir. Bu Kanun ve diğer kanunlar ile BSMV'den istisna edilen sigorta işlemleri dolayısıyla alınan paralar (komisyon ve benzeri adlarla alınanlar dahil) üzerinden BSMV hesaplanmayacaktır. Bu durumda, sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan veya bulunmayan acenteler ile bu nitelikte olan banka şubeleri tarafından da vergiden istisna edilen sigorta işlemleri dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla alınan paralar üzerinden vergi hesaplanmayacak ve beyan edilmeyecektir.

YSV – Yangın Sigortaları Vergisi:

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler üzerinden ödenen vergidir.Oranı %10'dur. Yangın Sigorta Vergisiyle ilgili hükümler, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 5. Bölümünde düzenlenmiştir. Yangın Sigorta vergisi ile ilgili kanun metni aşağıdadır.

Kanun Adı:	BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU
Kanun No:	2464
Kabul Tarihi:	26/5/1981
Resmi Gazete Sayısı:	17354
Resmi Gazete Tarihi:	29/5/1981

3. Yangın Sigortası Vergisi Konu:

Madde 40-

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler; Yangın Sigortası Vergisine tabidir.

Mükellef

Madde 41-

Yangın Sigortası Vergisini, sigorta şirketleri ödemekle mükelleftirler.

Matrah

Madde 42-

Yangın Sigortası Vergisinin matrahı, yapılan yangın sigorta muameleleri dolayısıyla alınan primlerin tutarıdır. Sigorta şirketleri vergilendirme dönemi içinde iptal edilen yangın sigorta muamelelerine ait primleri, iptalin vukubulduğu döneme ait matrahtan indirebilirler.

Nispet

Madde 43-

Yangın Sigortası Vergisinin nispeti yüzde 10'dur.

Beyan ve Ödeme

Madde 44-

Mükellefler bir ay içindeki vergiye tabi muamelelerini ertesi ayın 20'nci günü akşamına kadar bağlı oldukları belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve hesaplanan vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar. Beyannamelerin şekil ve muhtevası Maliye ve Ticaret Bakanlıklarının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca tayin ve tespit olunur.

Katma Değer Vergisi – KDV (muaf)

Katma değer Vergisi Kanunu'nun "Altıncı Bölümünün" 17. Maddesinin 4-e bendinde Banka ve Sigorta muameleleri Vergisi kapsamına giren işlemler ile sigorta acente ve prodüktörlerinin sigorta muamelelerine yönelik işlemleri Katma Değer Vergisinden istisna edilmiştir.

Ancak, sigorta acente ve prodüktörlerinin sigorta muamelelerine ilişkin işlemlerinin yanı sıra başka işlemlerinin de bulunması halinde, söz konusu işlemleri dolayısıyla KDV hesaplanmakta ve beyanname verilmekte, fakat sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri beyannameye dahil edilmemektedir.

Diğer taraftan, reasürans işlemleri nedeniyle reasürans şirketlerine aktarılan primler, sigorta şirketince sigortalıdan alındığı sırada vergilendirilmiş bulunduğundan, prim aktarma işlemleri ayrıca katma değer vergisine tabi değildir.

Damga Vergisi (muaf)

488 Sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli II sayılı tabloda, damga vergisinden istisna edilen kağıtlar düzenlenmiştir. Tablonun ticari ve medeni işlemlerle ilgili kağıtlar başlıklı IV. bölümünün 5. maddesinde "sigorta mukavelenameleri, sigorta ücretine ait makbuzlar ve sigortanın tecdit ve temdidi ile temin olunan meblağın tezyidi halinde verilen beyanname ve avönanlar" sayılmıştır. Ayrıca V-Kurumlarla ilgili kağıtlar başlıklı bölümün 21. maddesinde şirketlerle ilgili istisna hükmü yer almaktadır.

Bu itibarla, sigorta işlemleri damga vergisinden istisna tutulmuş bulunmaktadır.

Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu:

Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu, 19.07.1998 tarih ve 23407 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu Yönetmeliği ile oluşturulmuştur. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 91. maddesine göre Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası)'dan tahsil edilen % 5'lik pay bu fona aktarılır.

KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU)

Kanun Numarası : 2918

Kabul Tarihi : 13/10/1983

İKİNCİ BÖLÜM

Sigorta

Mali sorumluluk sigortası yaptırma zorunluluğu:

Madde 91 – (Değişik: 17/10/1996 - 4149/33 md.)

İşletenlerin, bu Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur. Zorunlu mali sorumluluk sigortasına ilişkin primler peşin ödenir. Ancak, Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlık primlerin taksitler halinde tahsil edilmesine ilişkin düzenleme yapmaya yetkilidir.

(Değişik üçüncü fıkra: 14/7/2004-5217/12 md.) Sigorta yaptıranların, sigorta şirketlerine ödeyecekleri sigorta priminin % 5'i oranındaki tutar, sigorta şirketi tarafından tahsil edildiği ayı takip eden ayın en geç 20'sine kadar İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar bütçeye gelir kaydedilir.

Güvence Hesabı

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 14üncü maddesiyle oluşturulan Güvence Hesabı, 26.7.2007 tarih ve 26594 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Güvence Hesabı Yönetmeliği" ile düzenlenmiştir. Buna göre Hesabın gelirleri şunlardır:

- Her yıl sigorta şirketlerinin zorunlu sigortalar(otobüs zorunlu koltuk, tehlikeli maddeler, tüpgaz zorunlu, zorunlu mali sorumluluk ve zorunlu taşımacı sorumluluk) için tahsil ettikleri toplam safi primlerin yüzde 1'i
- Her yıl sigorta şirketlerinin Yeşil Kart Sigortaları için tahsil ettikleri toplam safi primlerin binde 5'i
- Zorunlu sigorta yaptıranların safi primlerinin yüzde 2'si oranında sigorta şirketine ayrıca ödeyecekleri katılma payları
- Yeşil Kart Sigortası yaptıranların safi primlerinin binde 5'i oranında sigorta şirketine ayrıca ödeyecekleri katılma payları

Sigorta şirketleri, üçüncü fıkra hükmü gereğince kendileri tarafından ödenmesi gereken bir takvim yılına ilişkin katılma paylarını takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar; sigorta ettirenlerden tahsil edilen katılma paylarını ise tahsil edildikleri ayı takip eden ayın sonuna kadar Hesaba yatırmak zorundadır.

Hesaba başvurulabilecek haller

MADDE 9 –

(1) Hesaba;

- a) Sigortalının tespit edilememesi durumunda kişiye gelen bedensel zararlar için,
- b) Rizikonun meydana geldiği tarihte geçerli olan teminat tutarları dâhilinde sigortasını yaptırmamış olanların neden olduğu bedensel zararlar için,
- c) Zorunlu sigorta teminat limitleri ile sigorta poliçesinde belirtilen teminat arasındaki fark kadar ödenecek bedensel tazminat tutarları için,
- ç) Sigorta şirketinin malî bünye zaafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi ya da iflası halinde ödemekle yükümlü olduğu maddi ve bedensel zararlar için,
- d) Çalınmış veya gasp edilmiş bir aracın karıştığı kazada, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca işletenin sorumlu tutulmadığı hallerde, kişiye gelen bedensel zararlar için başvurulabilir.

(2) Ayrıca Hesaba, Yeşil Kart Sigortası kapsamında Türkiye sınırları içinde meydana gelen zararlardan dolayı Büroca tekemmül ettirilen hasar dosyalarının tazminat ödemesi için Büro tarafından da başvurulabilir.

(3) Hesap, sigorta şirketlerinin birinci fıkranın (ç) bendine istinaden rücu talepleri ile ilgili olarak topluca değerlendirme yapmak suretiyle bu şirketlerle hesap kapatmaya ve hesabın kapatılmasına yönelik anlaşmalar yapmaya yetkilidir. Bu takdirde, hangi sigortalılar için ödeme yapıldığı, sigortalı adı ve soyadı, poliçe numarası, hasar tutarı, hangi şirketten rücu edildiği bir liste halinde tutulur. Bu durumda, rücu eden şirketçe, listede yer alan sigortalılara rücu çerçevesinde yapılmış olan icrai ve yasal takipler derhal kaldırılır.

01.01.2013 TARİHİNDEN İTİBAREN SAHIŞ SİGORTALARI VE BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE İLİŞKİN VERGİSEL AVANTAJLAR

A- Bireysel Emeklilik Sistemine (BES) İlişkin Vergisel Avantajlar;

1-) Katılımcı tarafından ödenen BES katkı payları

01.01.2013 tarihinden itibaren ödenecek BES katkı payları, katılımcının ücret gelir vergisi matrahından indirim konusu yapılamayacaktır.

2-) İşverenler tarafından ücretliler adına ödenen BES katkı payları

İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının, ücretle ilişkilendirilmeksizin, ticari kazancın tespitinde gider olarak indirilmesine imkan tanınmaktadır.

İndirim konusu yapılabilecek tutarın toplamı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.

Bu kapsamda, işverenlerin çalışanları adına ödediği katkı payları kurumlar vergisi mükellefleri için ödenen katkı payı tutarlarının %20'si oranında kurumlar vergisi avantajı, gelir vergisi mükellefleri için ise %15 ila %35'i oranında gelir vergisi avantajı sağlamaktadır.

Örnek 1: ABC A.Ş. çalışanları adına Grup BES sözleşmesi kapsamında 2013 yılında toplam 1.000 TL BES işveren katkı payı ödemiştir. Şirket bu tutarı ücretle ilişkilendirmeden gider yazacağı için vergi matrahı 1.000 TL azalacak ve 200 TL daha az kurumlar vergisi ödeyecektir.

Örnek 2: Ticari faaliyette bulunan Mehmet Yavuz 2013 yılında 100.000 TL ticari kazanç elde etmiştir. Çalışanı adına 2013 yılında toplam 1.000 TL BES işveren katkı payı ödemesinde bulunmuştur. Çalışanı Adına ödediği BES işveren katkı payını doğrudan gider yazacağı için geliri 99.000 TL olacak ve 350 TL daha az gelir vergisi ödeyecektir.

B- Ödenen Şahıs Sigorta Primlerine İlişkin Vergisel Avantajlar;

Vergiye tabi ücret matrahının tespitinde, bireysel emeklilik dışında kalan şahıs sigortaları için ödenen primlerin elde edilen ücretin % 15'ine kadar olan kısmı ücret matrahının tespitinde indirilebilecektir.

1-) Katılımcı tarafından ödenen Şahıs Sigorta Primleri

- Ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin %50'si

- Ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin tamamı ücretlinin elde edilen ücretinin %15'ine kadar olan kısmı ücret gelir vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

İndirim konusu yapılacak primlerin toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır. Yıl içinde asgari ücret tutarında meydana gelebilecek değişiklikler, indirim yapılacak tutarların hesabında dikkate alınacaktır.

2-) İşverenlerce ödenen Şahıs Sigorta Primleri

İşverenlerce ödenen şahıs sigorta primleri, işle ilgili olarak ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen ücret kapsamında olduğundan, Gelir Vergisi Kanununu çerçevesinde genel gider olarak her hangi bir tutar ve oran sınırlaması olmaksızın indirim konusu yapılabilecektir.

Hem işveren tarafından bireysel emeklilik sistemine katkı payı ödenmesi hem de ücretli tarafından şahıs sigortalarına prim ödemesinin bulunması ve bunların toplam tutarının yukarıda belirtilen sınırı aşması halinde, indirim öncelikli olarak ücret matrahının tespitinde mi yoksa ticari kazancın tespitinde mi yapılacağı konusu taraflarca, mükerrer indirim izni verilmeksizin, serbestçe belirlenebilecektir.

Gerek işverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, gerekse Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak şahıs sigortaları prim ödemelerinin toplam tutarı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını da aşamayacaktır.

Örnek 3: Ücretlinin Kasım 2013 döneminde şahıs sigortalarına yaptığı prim ödemelerinin tutarı 200 TL'dir. Bu tutara ilave olarak ücretli tarafından 150 TL, işveren tarafından 150 TL olmak üzere bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı tutarı 300 TL'dir.

Ücretli tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı tutarı olan 150 TL hiçbir surette vergiye tabi ücret matrahından indirilemeyecektir.

Bu verilere göre;

Aylık Brüt Ücret	2.000 TL
Şahıs Sigortalarına Yapılan Prim Ödemesi (ücretli)	200 TL
Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi (işveren)	150 TL
Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2013) İndirim Konusu Yapılmış	600 TL
Toplam Tutar (Varsayılan)	300 TL
Brüt Ücretin % 15'i	300 TL

İşverence ödenen katkı payı ile ücretli tarafından ödenen primlerin toplam tutarı 350 TL olmasına rağmen brüt ücretin %15'inin 300 TL olması nedeniyle, işçi ve işveren tarafından toplam indirilecek katkı payı tutarı 300 TL olacaktır.

Gelir Vergisi Tevkifatı Uygulaması

- Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları üzerinden %15,

b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları üzerinden %10,

- Bireysel emeklilik sisteminden;

a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.) üzerinden %15

b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.) üzerinden %10,

c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.) üzerinden %5," oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacaktır.

6327 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yapılan ve 29/8/2012 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren değişiklik uyarınca, tevkifata tabi irat tutarlarına herhangi bir istisna uygulanması söz konusu değildir.

Elde Edilen Gelirin Yıllık Beyanname ile Beyanı

6327 sayılı Kanunla değişik Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan hükme göre, bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarından elde edilen ve tevkifata tabi tutulan iratların tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname ile beyan edilmeyecektir.

Ana para üzerinden kesilen vergiler iade edilecek

Bireysel emeklilik ve hayat sigorta poliçeleriyle ilgili olarak 29 Ağustos 2012 tarihinden önce, emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından, anapara tutarları dahil ödemeler üzerinden kesilerek ilgili vergi dairesine yatırılan vergilerin, ana paraya isabet eden kısmı hak sahiplerine iade edilecek. Bu iadenin yapılabilmesi için;

- Hak sahiplerince vergi kesintisinin yatırıldığı vergi dairesine müracaat edilmesi,
- Müracaatın 29 Ağustos 2013 tarihinden önce yapılması,
- Yapılan kesintilerle ilgili dava açılmaması veya açılmış olan davalardan vazgeçilmesi, gerekiyor.

Dava açılmış ise ilgili mahkemeye feragat dilekçesiyle başvurarak, söz konusu davadan feragat edilmesi ve feragat edildiğini gösterir şerhli dilekçe örneğinin ilgili vergi dairesine ibraz edilmesi gerekiyor. Ayrıca, iade başvurularında ilgili poliçenin bir örneği, poliçenin başlangıçve bitiş tarihleri ile yapılan kesintileri gösteren belgelerin bir örneğinin de ibraz edilmesi şart.

Bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarına ödenen katkı payı ve primlerin vergi matrahının tespitinde indirimi ve elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi

T.C. MALİYE BAKANLIĞI

Gelir İdaresi Başkanlığı

Gelir Vergisi Sirküleri/85

Konusu :Bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarına ödenen katkı payı ve primlerin vergi matrahının tespitinde indirimi ve elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi
Tarihi : 23/10/2012
Sayısı : GVK-85/2012-7/Bireysel Emeklilik Sistemi-4

1. Giriş

29/6/2012 tarihli ve 28338 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 13/6/2012 tarihli ve 6327 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikler nedeniyle, bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarına ilişkin ödenen katkı payı ve primlerin vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılması ve elde edilen gelirlerin vergilendirilmesine yönelik açıklamalar bu sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

2. Yasal Düzenlemeler

6327 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 22, 40, 63, 75, 86, 89, 94 üncü maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. Anılan Kanunun 3, 6, 7 ve 9 uncu maddeleriyle Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikler 29/8/2012 tarihinde yürürlüğe girmiş olup; 4, 5 ve 8 inci maddeleriyle Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişiklikler ise 1/1/2013 tarihinde yürürlüğe girecektir.

3. Elde Edilen Gelirlerde İstisna Uygulaması

6327 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinde yapılan değişiklik sonucunda; Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan sigorta şirketlerince tek primli yıllık gelir sigortalılarına ilişkin yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bu düzenlemeyle, bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlara yapılan ödemeler, Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenlere yapılan ödemeler ile bireysel emeklilik sistemi veya şahıs sigortalılarından vefat, maluliyet ve tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelere ilişkin istisna uygulamasına ise 29/8/2012 tarihi itibarıyla son verilmiştir.

4. Menkul Sermaye İradının Tespiti

6327 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinde yapılan değişiklikler uyarınca;

- Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,

b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları,

- Bireysel emeklilik sisteminden;

a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

menkul sermaye iradı olarak tanımlanmıştır. Anılan maddeye eklenen fıkra hükmü gereği irat tutarı;

- Şahıs sigortaları kapsamında yapılan ödemelerde varsa fesih ve iştira kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek,

- Bireysel emeklilik sistemi kapsamında yapılan ödemelerde ise hak kazanılan Devlet katkısı ve getirileri dahil ödemeye konu toplam birikim tutarından, (varsa ertelenmiş giriş aidatı indirilmeksizin) ödenen katkı payları ve Devlet katkısının hak edilen kısmı indirilerek

hesaplanacaktır.

Bireysel emeklilik sisteminde katılımcılara emeklilik şirketleri tarafından yönetim gider kesintisi iadesi, katkı payı ödemesi ve benzeri şekilde gerçekleştirilen ve birikim tutarına dahil edilmesi gereken bonus ödemeleri ile gecikme cezaları, katılımcı tarafından ödenen katkı payı mahiyeti taşımadıklarından, bu tutarların irat olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Dövizle endeksli birikimli hayat sigortalarında, irat tutarının hesaplanmasında anapara kur farkları irat tutarına dahil edilecek olup, yatırıma yönlendirilen tutarın tespitinde yatırıma yönlendirme tarihindeki kurun esas alınması gerekmektedir.

Diğer taraftan, bireysel emeklilik sistemindeki katılımcının bir emeklilik şirketi nezdindeki bireysel emeklilik sözleşmesine ilişkin birikimlerini diğer emeklilik şirketine veya aynı emeklilik şirketinde diğer bir sözleşmeye aktarması halinde, birikimlerin devredildiği yeni emeklilik şirketinden ayrılmaya veya birikimlerin devrolunduğu sözleşmenin sona erdirilmesine bağlı olarak yapılan ödemelerde, her bir emeklilik şirketi nezdindeki birikimler içinde yer alan katkı payı ve irat tutarlarının ayrı ayrı hesap edilerek toplam katkı payı ve irat tutarının hesaplanması gerekmektedir. Bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdindeki şahıs sigorta poliçelerinin bireysel emeklilik sistemine aktarılması durumunda da irat tutarları aynı şekilde hesaplanacaktır.

5. Gelir Vergisi Tevkifatı Uygulaması

6327 sayılı Kanunla değişik Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bent hükümleri uyarınca, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri, birikimli şahıs sigortaları, emeklilik ve sigorta şirketleri ise, bireysel emeklilik sözleşmeleri dolayısıyla yaptıkları ödemelerde irat tutarları üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapmak durumundadır.

Bakanlar Kurulunun 12/1/2009 tarihli ve 2009/14592 sayılı Kararnamesinin eki Kararda değişiklik yapan 6/9/2012 tarihli ve 2012/3571 sayılı Kararı uyarınca, 29/8/2012 tarihinden itibaren yapılacak ödemeler için geçerli olmak üzere,

- Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları üzerinden %15,

b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları üzerinden %10,

- Bireysel emeklilik sisteminden;

a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.) üzerinden %15 ,

b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.) üzerinden %10,

c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.) üzerinden %5,"

oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacaktır.

6327 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yapılan ve 29/8/2012 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren değişiklik uyarınca, tevkifata tabi irat tutarlarına herhangi bir istisna uygulanması söz konusu değildir.

Katılımcı tarafından hak kazanılmaması nedeniyle Devlet katkılarının ve bunlara isabet eden irat tutarlarının Hazine'ye geri ödenmesi durumunda, söz konusu Devlet katkısı tutarlarına isabet eden irat tutarları üzerinden tevkifat yapılmayacaktır.

5.1. Yıllık Gelir Sigortası Ödemelerinde ve Programlı Geri Ödemelerde Tevkifat Uygulaması

Birikimli veya karma bir hayat sigortası ürününün prim ödeme dönemi tamamlandıktan sonra hak sahibine toplu para ödemek yerine, oluşmuş toplu para üzerinden düzenli gelir vermek üzere yapılan yıllık gelir (annuity) ödemelerinde, Hazine Müsteşarlığı tarafından

tasdiklenmiş "tarifeler" in teknik esaslarına göre hesaplanan yıllık gelir ödemelerinin içerdiği irat tutarı üzerinden tevkifat yapılacaktır. Yapılan yıllık gelir ödemeleri içerisindeki irattan arta kalan kısım (yatırıma yönlendirilen tutarın yıllık gelir ödemeleri içindeki kısmı), toplam yatırıma yönlendirilen tutara ulaştıktan sonra müteakip yıllık gelir ödemelerinin tamamı irat olarak dikkate alınacaktır.

Bireysel emeklilik sisteminde emeklilik hakkını elde eden katılımcılara toplu para ödemek yerine oluşmuş toplu para üzerinden düzenli gelir vermek üzere, Hazine Müsteşarlığı tarafından tasdiklenmiş "emeklilik gelir planları" çerçevesinde, programlı geri ödeme kapsamında yapılan ödemelerde de ödemelerin içerdiği irat tutarı üzerinden tevkifat yapılacaktır.

6. Elde Edilen Gelirin Yıllık Beyanname ile Beyanı

6327 sayılı Kanunla değişik Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan hükme göre, bireysel emeklilik sistemi ve şahıs sigortalarından elde edilen ve tevkifata tabi tutulan iratların tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname ile beyan edilmeyecektir.

7. İşverenler Tarafından Ücretliler Adına Bireysel Emeklilik Sistemine Ödenen Katkı Paylarının Ticari Kazancın Tespitinde İndirimi

6327 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişik Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendinde yer alan hüküm, işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının, **ücretle ilişkilendirilmeksizin**, ticari kazancın tespitinde gider olarak indirilmesine imkan tanımaktadır.

Bu kapsamda indirim konusu yapılabilecek tutarın toplamı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır. Gerek işverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, gerekse Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak şahıs sigortaları prim ödemelerinin toplam tutarı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını da aşamayacaktır.

Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamında yapılacak indirim, işverenler tarafından hizmet erbabına yönelik olarak sadece bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarını içermekte olup, şahıs sigorta primlerini içermemektedir.

İşverenlerce ödenen şahıs sigorta primleri, işle ilgili olarak ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen ücret kapsamında olduğundan, Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin (1) numaralı bendi çerçevesinde genel gider olarak her hangi bir tutar ve oran sınırlaması olmaksızın indirim konusu yapılabilecektir.

Hem işveren tarafından bireysel emeklilik sistemine katkı payı ödenmesi hem de ücretli tarafından şahıs sigortalarına prim ödemesinin bulunması ve bunların toplam tutarının yukarıda belirtilen sınırı aşması halinde, indirimin öncelikli olarak ücret matrahının tespitinde mi yoksa ticari kazancın tespitinde mi yapılacağı konusu taraflarca, mükerrer indirimine izin verilmeksizin, serbestçe belirlenebilecektir.

Örnek: Ücretlinin Kasım 2013 döneminde şahıs sigortalarına yaptığı prim ödemelerinin tutarı 200 TL'dir. Bu tutara ilave olarak ücretli tarafından 150 TL, işveren tarafından 150 TL olmak üzere bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı tutarı 300 TL'dir.

Ücretli tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı tutarı olan 150 TL hiçbir surette vergiye tabi ücret matrahından indirilemeyecektir. Bu verilere göre;

Aylık Brüt Ücret	2.000 TL
Şahıs Sigortalarına Yapılan Prim Ödemesi (ücretli)	200 TL
Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi (işveren)	150 TL
Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2013) İndirim Konusu Yapılmış Toplam Tutar (Varsayılan)	600 TL
Brüt Ücretin % 15'i	300 TL

İşverence ödenen katkı payı ile ücretli tarafından ödenen primlerin toplam tutarı 350 TL olmasına rağmen brüt ücretin %15'inin 300 TL olması nedeniyle, işçi ve işveren tarafından toplam indirilecek katkı payı tutarı 300 TL olacaktır.

İndirimde ücret matrahının tespitine öncelik verilmesi durumunda, ücretli tarafından ödenen prim tutarı 200 TL Gelir Vergisi Kanununun 63/3 üncü maddesi uyarınca, ücretin safi tutarının tespitinde indirim konusu yapılacaktır. Aynı dönemde işveren tarafından ödenen katkı payı tutarının ise sadece 100 TL'lik kısmı ücretle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak indirilecektir. İşveren tarafından ödenen ancak Gelir Vergisi Kanununun 40/9 uncu maddesi uyarınca indirilemeyen 50 TL ise ücret olarak stopaj yoluyla vergilendirilmek suretiyle ticari kazancın tespitinde dikkate alınabilecektir. Asgari ücretin yıllık tutarı ayrıca dikkate alınacaktır.

Katkı paylarının ticari kazancın tespitinde dikkate alınabilmesi için; bireysel emeklilik şirketlerinin 4632 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde yer alan hüküm uyarınca emeklilik branşında ruhsat almış şirketlerden olması gerekmektedir.

8. Ödenen Katkı Payı ve Primlerin Vergi Matrahının Tespitinde İndirim Konusu Yapılması

8.1. Bireysel Emeklilik Sistemine Ödenen Katkı Paylarının Ücret Matrahından ve Yıllık Beyannameyle Beyan Edilecek Gelirlerden İndirimi

6327 sayılı Kanunun 5 ve 8 inci maddeleriyle Gelir Vergisi Kanununun 63 ve 89 uncu maddelerinde yapılan değişiklikler uyarınca, 1/1/2013 tarihinden itibaren, ücretliler için vergiye tabi ücret matrahının; yıllık beyanname veren mükellefler için vergi matrahlarının tespitinde bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları indirim konusu yapılamayacaktır.

Söz konusu hükümler 1/1/2013 tarihinde yürürlüğe gireceğinden, anılan tarihten önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak ücretliler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları 3 sıra no.lu Gelir Vergisi Sirkülerinde yapılan açıklamalara göre sadece ilgili vergilendirme dönemi itibarıyla vergiye tabi ücret matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir. Yıllık beyanname veren mükellefler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ise anılan Sirkülerde yapılan açıklamalara göre 2012 takvim yılına ilişkin olarak verilen yıllık beyannamede gelir vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

8.2. Ödenen Şahıs Sigorta Primlerinin Ücret Matrahının Tespitinde İndirimi

6327 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yapılan değişiklik uyarınca, 1/1/2013 tarihinden itibaren, vergiye tabi ücret matrahının tespitinde, bireysel emeklilik dışında kalan şahıs sigortaları için ödenen primlerin elde edilen ücretin % 15'ine kadar olan kısmı ücret matrahının tespitinde indirilebilecektir.

Vergiye tabi ücret matrahının tespitinde dikkate alınacak sigorta primleri; sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla;

- Ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin %50'si ile

- Ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerden

müteşekkildir.

İndirim konusu yapılacak primlerin toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır. Yıl içinde asgari ücret tutarında meydana gelebilecek değişiklikler, indirim yapılacak tutarların hesabında dikkate alınacaktır.

İndirim konusu yapılacak prim tutarının tespitinde esas alınacak ücret, işveren tarafından çalışana hizmeti karşılığında ödenen aylık (maaş), prim, ikramiye, sosyal yardımlar ve zamlar gibi vergiye tabi sürekli nitelikteki ödemelerin brüt tutarlarının toplamı olacaktır. Gider karşılığı olarak ödenen tutarlar (yapılan gerçek bir giderin karşılığı olsun olmasın) dikkate alınmayacaktır.

Şahıs sigorta primlerinin vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için; şahıs sigorta şirketlerinin Türkiye'de yerleşik ve merkezinin Türkiye'de olması gerekmektedir.

Örnek: Öteden beri şahıs sigorta primi ödeyen ve Kasım 2013 döneminde bireysel emeklilik sistemine katılan bir ücretlinin ödediği katkı payı ve şahıs sigorta prim tutarlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Aylık Brüt Ücret	5.000 TL
Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi	300 TL
Şahıs Sigorta Primi Ödemesi	400 TL
Eş Adına Şahıs Sigorta Primi Ödemesi	400 TL
Önceki Dönemlerde (Ocak-Ekim/2013) İndirim Konusu Yapılmış	
Toplam Tutar	2.500 TL
Brüt Ücretin %15'i	750 TL

Eşin ücret geliri veya yıllık beyanname ile beyanı gereken başkaca bir geliri bulunmamaktadır.

Bu bilgilere göre, bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı vergiye tabi ücret matrahından indirilemeyecektir.

Ücretlinin, şahıs sigortaları için ödediği toplam 800 TL'nin 750 TL'lik kısmı (brüt ücretinin %15'i) gelir vergisi matrahının hesaplanmasında indirim konusu yapılabilecektir. Ücretlinin Kasım ayına kadar indirim konusu yaptığı tutar ile Kasım ayında indirim konusu yapabileceği tutarın toplamı asgari ücretin yıllık tutarından düşük olduğunun varsayılması halinde, asgari ücret tutarı ile ilgili sınırlamanın Kasım ayında yapılabilecek indirim tutarına bir etkisi olmayacaktır.

8.3. Ödenen Şahıs Sigorta Primlerinin Yıllık Beyanname ile Beyan Edilecek Gelirlerden İndirimi

6327 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yapılan değişiklik uyarınca, 1/1/2013 tarihinden itibaren, elde edilen gelirler için verilecek yıllık gelir vergisi beyannamelerinde, bireysel emeklilik dışında kalan şahıs sigortaları için ödenen primlerin beyan edilen gelirin % 15'ine kadar olan kısmı matrahın tespitinde indirim konusu yapılabilecektir. Beyan edilen gelir olarak, yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan indirimler ve geçmiş yıl zararları düşülmeden önceki tutar esas alınacaktır. Bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları hiçbir surette indirim konusu yapılmayacaktır.

Yıllık beyanname matrahın tespitinde dikkate alınacak sigorta primleri;

- Mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile

- Ölüm, kaza, hastalık, sağlık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primlerinden

müteşekkildir.

İndirim konusu yapılacak primlerin toplamı, beyan edilen gelirin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.

Bu sınırlamaların tespitinde;

- İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile

- Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı

birlikte dikkate alınacaktır.

Şahıs sigorta primlerinin matrahın tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için; sigortanın Türkiye'de yerleşik ve merkezinin Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş ve prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması

gerekmektedir.

Mükelleflerce ödenen primlerin yıllık beyanname ile beyan edilen gelirden indirebilmesi için, bu primlerin ücretin safi tutarının tespitinde ayrıca indirilmemiş olması gerekmektedir.

Mükellefin eş ve çocuklarının ayrı beyanname vermeleri halinde, eş ve çocuklar adına ödenen prim ve katkı payları öncelikle kendi gelirlerinden indirilecektir.

Örnek: 2013 yılında ticari faaliyeti 40.000 TL kâr ve serbest meslek faaliyeti 10.000 TL zararlarla sonuçlanan bir mükellefin 2013 yılında ödediği katkı payı ve prim tutarlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Beyan Edilen Gelir	30.000 TL
Bireysel Emeklilik Sistemi Katkı Payı Ödemesi	1.000 TL
Şahıs Sigorta Primi Ödemesi	400 TL
Küçük Çocuklar Adına Şahıs Sigorta Primi Ödemesi	2.500 TL
Beyan Edilen Gelirin %15'i	4.500 TL

Mükellefin bireysel emeklilik sistemine ödediği 1.000 TL katkı payı tutarı hiçbir surette yıllık beyanname vergi matrahının tespitinde indirilemeyecektir.

Şahıs sigorta primleri için ödenen tutarlar ise beyan edilen gelirin % 15'i sınırı dahilinde kaldığından indirim konusu yapılabilecektir. Asgari ücretin yıllık tutarı ayrıca dikkate alınacaktır.

9. Anapara Tutarları Üzerinden Yapılmış Olan Kesintilerin Red ve İade İşlemleri

6327 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi uyarınca yapılacak red ve iade işlemlerine ilişkin olarak 04/07/2012 tarihli ve GVK-83/2012-5/Bireysel Emeklilik Sistemi-3 nolu sirkülerde açıklamalar yapılmış olup söz konusu iade işlemleri için, sigorta/emeklilik şirketleri tarafından ilgili vergi dairelerine yazılı ve elektronik ortamda bireysel emeklilik ve şahıs sigortası sisteminden ayrılanlara ilişkin bilgiler gönderileceğinden, bu Sirkülerin yayımı tarihinden sonra katılımcı ve sigortalılar tarafından yapılacak red ve iade başvurularında ayrıca ilgili sigorta/emeklilik şirketi tarafından tanzim edilen hayat sigortası/bireysel emeklilik poliçesinin bir örneğinin ibraz edilmesine gerek bulunmamaktadır. Diğer yandan, hayat sigortası/bireysel emeklilik poliçesini içermeyen başvuruların ise, bu Sirkülerin yayımı tarihi itibarıyla eksiksiz olduğu kabul edilerek işlem tesis edilecektir.

10. Diğer Hususlar

- "Çocuk" veya "küçük çocuk" tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dâhil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları, "eş" tabiri ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade eder.

- Döner sermayeden alınan ek ödemeler ile maaş ödemelerinin tek işverenden alınan ücret olarak değerlendirildiği durumlarda, Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin uygulamasında ek ödemeler de indirim matrahının tespitinde dikkate alınır.

- Konut, taşıt ve tüketici gibi kredilerin kullanımı sırasında bu kredilere bağlı olarak ilgili bankalarca yapılan hayat sigortası poliçelerine ilişkin ödenen primler, Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin uygulamasında indirim olarak dikkate alınabilecektir.

- 3 ve 59 sıra no.lu Gelir Vergisi Sirkülerinin bu sirkülere aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Duyurulur.